

УДК 336

Константюк Н.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Konstantiuk N. I.

FINANCIAL ASPECTS OF SPECIALIST TRAINING FOR TOURISM INDUSTRY

Розвиток туризму сприяє розвитку всієї економіки країни, оскільки завдяки туризму поступають валютні надходження та збільшуються внески в платіжний баланс, зростає ВВП, забезпечується зайнятість населення, зростають прибутки підприємств не тільки туристичної галузі, підвищується рівень добробуту домогосподарств. Туризм є однією з найбільших світових індустрій. За даними Всесвітньої туристичної організації у туризмі зайнято понад 260 млн. чоловік. Вони обслуговують за рік близько 700 млн. відвідувачів [2].

Зважаючи на важливість розвитку туризму особливу увагу слід приділити підготовці фахівців для даної галузі, оскільки саме від них залежить ефективність її функціонування. Туризм стрімко розвивається як в світі так і в Україні, а це у свою чергу, підвищує вимоги до фахівців даної галузі, навчання яких має відбуватися на високому рівні теоретичної та практичної підготовки. Створення та удосконалення системи туристичної освіти в нашій країні вимагає залучення досвіду інших країн, як тих, що вже є визнаними лідерами освіти в галузі туризму та сфери обслуговування, так і тих, що, як і Україна, знаходяться лише на етапі свого становлення.

Однією з проблем туристичної освіти в Україні є відсутність її системності та єдності, що при відсутності також і належної матеріальної бази призводить до неконкурентоспроможності української освіти в галузі туризму і сфери обслуговування на світовому ринку. Ще однією проблемою є співвідношення теоретичної та практичної підготовки в Україні. В закордонних закладах освіти не менше ніж 50% загальної навчальної підготовки відводиться на підготовку практичну, а в деяких навчальних закладах Європи тривалість практики складає 9 місяців. У навчальних закладах Великобританії є концепція вченого Дональда Шона, спрямована на сприйняття і усвідомлення студентом змісту діяльності у процесі її здійснення. На думку науковця, навички та вміння можна набути лише спостерігаючи за діями досвідчених фахівців, співпрацюючи з ними, аналізуючи свої власні практичні дії, спільно обговорюючи помилки, проблемні ситуації тощо [1, с.175].

Також одна з головних особливостей професійної підготовки фахівців туризму в країнах ЄС – її зв'язок з життям, з конкретними особливостями майбутньої діяльності. Тому шлях розвитку вищої освіти - це бажання наблизити теоретичну підготовку до практичної, оскільки практика має велике значення.

Однак, для якісної підготовки фахівців з туризму та випуску висококваліфікованих спеціалістів необхідні фінансові ресурси у достатній кількості. На основі проведених досліджень можна констатувати, що ресурсне забезпечення має прямий вплив на якість підготовки фахівців. Дуже цікавою виявилася закономірність, що країни, які очолюють першу п'ятірку у рейтингу кращих національних систем вищої освіти також є у першій п'ятірці по ресурсному забезпеченню своїх освітніх систем [3]. Тому для якісного розвитку туризму та підготовки фахівців значну увагу слід приділити фінансовому забезпеченню.

Вирішити проблему з фінансового забезпечення закладів вищої освіти України, котрі здійснюють підготовку фахівців для сфери туризму, екстенсивним шляхом неможливо на фоні існуючої ситуації в країні, зменшення бюджетних надходжень та зниження рівня народжуваності і відповідно, кількості потенційних абітурієнтів.

Все це призводить до пошуку інтенсивних шляхів фінансового забезпечення закладів вищої освіти, найважливішим з яким може стати фінансова диверсифікація та розширення автономії вузів.

Перехід до фінансової диверсифікації передбачає пошук нових джерел фінансових ресурсів. Університети України мають перелік платних послуг, відповідно до якого вони можуть одержувати доходи. Але одержані доходи від надання цих послуг вважаються бюджетними коштами та університети не можуть самостійно ними розпоряджатися. Платні послуги вузів дуже обмежені, фінансові ресурси заборонено інвестувати в різного роду підприємницьку діяльність. Фінансова діяльність університетів є дуже примітивною - отримання коштів з бюджету і витрачання їх відповідно до бюджетної класифікації видатків. В умовах відсутності фінансових ресурсів, університети повинні мати можливість використовувати їх для власної підприємницької та інвестиційної діяльності.

В процесі фінансової диверсифікації вищих навчальних закладів слід особливу увагу приділити наступним напрямкам:

- розширення видів фінансово-економічної діяльності ВНЗ;
- забезпечення чистої конкуренції у діяльності ВНЗ;
- розширення та вдосконалення маркетингової діяльності вузу;
- зняття обмежень щодо управління активами ВНЗ.

Фінансова диверсифікація неможлива без децентралізації управління та автономії університетів України. Для здійснення підприємницької та інвестиційної діяльності університети повинні отримати автономію і децентралізацію управління. Міністерство освіти не може бачити і знати справжню економічну ситуацію в певному університеті. Більше того, українські університети потребують професійних фінансових менеджерів для управління їхніми фінансовими ресурсами. Управління фінансовими ресурсами в українських університетах виконується переважно людьми, які є відомі вчені у своїй галузі, але вони не мають ніякого досвіду в галузі фінансового менеджменту. Ми повинні змінити всю структуру управління фінансами в наших університетах.

Одержання фінансової автономії вузами, що здійснюють підготовку фахівців для сфери туризму, дозволить їм інвестувати кошти у відкриття власних готелів, кафе, ресторанів, санаторно-курортних комплексів та інших закладів для туризму й рекреації. В результаті це вирішить питання практичної підготовки студентів, котра є вкрай важливою для сфери туризму, а також забезпечить вуз додатковими фінансовими ресурсами.

Перелік посилань

1. Килимистий С.М. Анімація в туризмі: Навчальний посібник. - К.: Вид-во ФПУ, 2007. - 188 с.
2. Черній Г.В. Досвід підготовки майбутніх фахівців туристичної сфери в Україні та світі. [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://www.nbu.gov.ua>
3. Viktor Kozyuk, Nataliia Konstantiuk. Importance of financial diversification of higher educational establishments in Ukraine in the modern economy / 2nd EUA Funding Forum Strategies for efficient funding of universities, 9-10 October 2014, Bergamo, Italy.
4. Zivitere Marga. Innovations in tourism education development / Marga Zivitere // Науковий вісник ЧДІЕУ. - 2008. - №.1. - с. 27-37.